

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na dom po pošti velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Blamage laške vlade.

V kakem stanu je vse na Laškem, kako globoko se je dežela pogreznila, kar je „Italija zedinjena“, to smo že mi večkrat kazali. Vlada čedalje bolj propada in zgublja moč in veljavo. Pri zadnjih volitvah je videla, da ne zmaga, zato je jela bližati se konservativni stranki, da bi jo ta podpirala. Pa zmotila se je malo v svojem računu, ko se ji je zdelo mogoče, da bi ta stranka z njo potegnula. Zdaj ko je izid volitev že znan, je marsikaj jasno. Ministerski predsednik, kateri je iz ust nekdanjega poslanca, zdaj pa svojega soministra Bonghija v javni seji slišal grajo zavoljo nemarnosti komore v malo besedah, je že takrat sklenil razpustiti kamoro in kralju nasvetovati Bonghija za ministra. V ministerskem svetu nalašč zato sklicanem je Minghetti stavljal nasvet svoje misli, pa se mu je na več straneh ugovarjalo; pa zdaj je znano, da so bili ti ugovori prazni. Predsednik, kteremu se je najbrž že zdelo (kar se je kmalu potem res zgodilo), da bo dobil le manjšino zbora za svojo postavo o vpisu vseh pogodb med privatnimi osobami sklenjenih, da bi se ognil ugovorom svojih soministrov, je predlagal, naj bi si vlada prizadevala pridobiti si konzervativno stranko. To naj bi se poskušalo doseči s potrjenjem mnogih za letom 1871 na Laškem novo imenovanih škofov, pa tudi z okrožnico, ktero bi imel pisati varovalec pečatov do škofov. Minister Vigliani je potem tudi dal dohodke — tako imenovane mensa episcopale, več škofom, zaradi česar je bilo med konservativno stranko veliko veselje, in je dal izdelati okrožnico.

Nadalje storila je vlada vse, kar je mogla, da bi pripravila katoliški list „Armonia“ do tega, da bi zopet k volitvam prigovarjal, kar je prej že večkrat storil. Med tem pa je pokazalo se pri glasovanju v zboru, da ima ministerstvo manjšino za se, in tako ni ostalo nič, ko da ministerstvo odstopi ali pa da se kamora razpusti. Minghetti se je zanašal na delavnost ministertva in predstojnikov. Sklenilo se je, da imajo ministri „govoriti“ in viši uradniki potovati, zbor pa je bil z dekretom od 20 sept. razpuščen in volilni boj med ministersko stranko in republikanci se je pričel. Okrožnica do škofov bi se bila imela tik pred volitvami razposlati, da bi se na ta način vsaj tu pa tam pridobili nekteri škofje za podpiranje ministerstva pri konservativni stranki.

Kar se je izrekel nenadoma papež v nagovoru do gospejskega društva za princip: „Niti voliti, niti voliti se dati.“ Ta izrek je vrgel vse ministerijalne namene in ministerstvu ni ostalo druge nade, ko računati na državni denar in tistih žepe, ki bi hoteli biti voljeni. Zdaj je tudi republikanska stranka na noge stopila in dosegla, da je bilo voljenih čez 220 ministrstvom nasprotnih poslancev. Za letom 1859 opozicija ni bila nikdar tako močna, ko zdaj. In pri vsem tem se je bati, da, če bi hotel kralj s tem ministerstvom dalje vladati in bi zavoljo tega moral v prvem zasedanju že zbor razpustiti, po novih volitvah ne pride še več poslancev opozicije v zbornico, nego jih je že zdaj v nji.

Zbor se je potem pričel 23. t. m. Kako podoba bo imel, to po izidu volitev ni dvomljivo. Že pri volitvi predsedništva bi se vte-

nile sprijeti razne stranke. Vladni privrženci kandidirajo dozdanjega predsednika Biancherija, ki je v 5. volilnem okraju glavnega mesta tako sijajno propadel. Levica se še do zdaj ni bila odločila; nekteri mislijo na Garibaldinoveca Cairola, levo središče pa hoče imeti de Pretis-a na prvem sedežu. Ali bo Garibaldi, ki je bil v dveh krajih voljen, prišel v zbor ali ne, se še ne vé; pred volitvijo je rekel, da bo prišel, če se mu bo potrebno zdelo, ne zaveže se pa nikakor ne. Da je bil voljen v dveh mestnih okrajih, to je za vladno stranko strašen vdarec, kterega ne bo tako kmalo pozabila. Prej so ti ljudje v enomer vpili, da laško ljudstvo hrepeni po kralju „poštenjaku“ kot odrešeniku, zdaj pa v glavnem mestu tega kralja vlada tako propade!

V drugem mestnem okraju je voljen Alatri, jud, kateri je pa sicer znan kot poštenjak, ki je pri mestnem gospodarstvu le takim sklepom pritrjeval, o kterih je bil prepričan, da so koristni; tedaj se tudi na tega vlada ne bo mogla vselej zanašati. Na vsak način pa je zgodovinsko pomenljivo, pa nikakor dobro spričalo za nenaravne razmere po prekucijah storjene, da je med političnimi in administrativnimi zastopniki glavnega mesta krščanstva najboljši — jud.

Komaj je malo potihnilo po volitvah, že je zopet „duhovskega jarma osvobodeno“ mesto vznemirjeno po municipalni krizi. Magistrat namreč je odstopil „in corpore.“ Velikansk je nered, v kterem je pustil mestno gospodarstvo, zato se bodo težko zopet našli moške, ktere bi bila volja lotiti se težkega in nevhvaležnega posla, poravnanja teh homatij, ter stotero ko-

Podlistek.

Misijonar in prostozidar.

Resnična dogodba.

(Po nemškem poslovenil A. P—i.)

Zvečer 22. decembra 1867 — tako pripoveduje zavoljo svoje misijonske delavnosti po srednji Afriki slavnoznan jezuit C. . . . — bil sem ravno v Parizu, da bi pri znanih in blagih človekoljubih za svoje sirotišnice in vzgojevališča v Veroni, Kairu in Kartumu, v kterih se izobražujejo zamorska deca za dobre kristijane in bodoče misijonarje med svojimi afrikanskimi rojaki, kaj miloščine nabral in kakor hitro mogoče zboljšal svoje oslabiljeno zdravje v milejšem podnebju Francije in svoje lepe domovine italijanske. Saj je od 37 misijonarjev, ki so iz Italije, Avstrije in drugih evropskih dežel z menoj bili odšli na misijonske postaje afrikanske, že 35 jih izbrala groznica za žrtvo pod pekočim solncem ekvatorjevem; in tudi me je moglo le premenjeno bivanje, daleč proč od

peščene Sahare in nubijskih močvirij, rešiti gotove smrti. — Ta dan je bil za moje uboge zamorske otroke srečen, darovi so bili obilni in z zahvalo do Boga in dobrotnikov sem se utrujen vrnil v svoje prenočišče. Ko ob 10. uri molim svoj brevir, potrka nekdo na vrata moje sobe. Začuden, da me v pozni noči kdo obišče, vzamem luč, grem vstopivšemu naproti ter ga vprašam, kaj želi. Ptujec, lično napravljen gospod, izbornega obnašanja, odgovori spoštljivo se priklonivši:

„Gospod! oprostite blagovoljno, da vas še v pozni uri motim. Prišel se vas poklicat k umirajočemu, ki želi še pred smrtjo z vami govoriti.“

„Ali — mu odgovorim — zakaj želi dušnega tolažila od mene, — ptujca? zakaj ne od domačega župnika?“

„Na smrt čakajoči izrečno prosi od vas dušne tolažbe“, odvrne odločno prosilec. „Vaši razsodbi, se vé, moram prepustiti, ali hočete voljo umirajočega spolniti, ali ne. Dosti časa ni zgubljevati.“

Ne pomišljevaše dalje o čudežni zahtevi takoj sledim gospodu, koračim hitro po stopnicah ter pridem na ulico. Tu čaka lepa kočija.

Gospod me vljudno prosi, da vstopim, privzdigne me skoro noter, hitro zalopne vratica za menoj ter se zavihti spred na sedalo. V hitrem diru beže konji čez tlak. V svoje največje začudenje zapazim zdaj v svitu ulične svetilnice v vozu še tri druge moške s tako sumljivimi obrazi, da me je bilo groza in sem hotel skočiti iz voza. V tem hipu me zgrabi eden potepuhov za vrat in nastavi z drugo roko golo bodalo na moja prsa, druga dva pa mi držita pred očmi nabita revolverja. Na beg ni bilo misliti. Udam se osodi in goreče molim k Usmiljenemu, da bi mi dal milostno zadnjo uro; kajti menil sem blizo svoj konec. Voljno, saj brez zapreke, pustim si oči zavezati. Strašni spremljevalci sicer zatrjujejo, da se mi ne bo nič žalega zgodilo, če se bom mirno zadržal, ali česa pač se mi ni bilo bati od takih skrivnostnih mož!

Njih čudni molk med daljno vožnjo podvoji mojo smrtno bojazen.

Nekaki dve uri smo se hitro vozili. Ko se kočija ustavi, vzdignejo me s kočije ter peljejo v obširnem poslopju skozi mnogo hodišč in soban, gori in doli po stopnicah, na desno in na levo.

Naposled mi vendar vzame eden obvezo

maj začetih stavbenih podvzetij, ki so pa že milijone požrla, izgotoviti.

Razen tega se pa še govori, da je mestni prefekt Caseda prosil, da bi ga izpustili iz te službe. Vzrok temu je izid volitev v mestu, o katerih že zdaj škandalozne reči na dan prihajajo. Če bi pa ministerstvo ne hotelo ga odstaviti, je radikalce volja odpraviti ga s tem, da bodo objavili nepostavnosti, ktere je pri volitvah uganjal. V drugem volilnem okraju, edinem, kjer je vladni kandidat zmagal, so dali volilci zapisati protest, ker sta prefekt in župan več sto policijskih agentov nepostavno zapisnik volilcev vrnili. Tudi dolže prefekta, da je podkupoval uradnike volilce. Ta protest bodo radikalci zboru podali v obravnavo.

Ali niso to škandali, ki se nikjer ne gode, razen v „osvobedeni“, tako slavljeno Italiji?

Politični pregled.

V Ljubljani 27. novembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru je kupčijski minister 24. t. m. poslancem razodel, da zaradi slabega denarnega stanja država l. 1875 za železnice ne bode mogla veliko izdati. Urstavoverci so vsled tega hudo vznemirjeni in predsedniki njihovih klubov so se posvetovali, kaj bi bilo storiti. Ministerstvo bi bilo ustavovercem kaj rado izpolnilo vse želje, da si ohrani njihovo prijaznost in še le po dolgem posvetovanji se je odločilo gledé železnice njihovim željam ne po vsem vstreči. Ta sklep je hvale vreden, ker v budgetu že stoji 50 milijonov za železnice; med nameravanimi črtami jih je pa mnogo, ki bi pač ustrezale posameznim željam, za občinstvo sploh pa nimajo nobene posebne koristi. — V odbor o preuredbi političnega oskrbnitstva sta izmed kranjskih poslancev tudi voljena Hobenwart in Dežman. — Predarelskemu poslancu Thurnherru zbornica ni hotela dovoliti odpusta. Ustavoverni listi poročajo, da sta zoper dovolitev glasovala tudi poslanca državnopravne stranke Graf in Lienbacher.

Na dunajski borzi se je 24. t. m. govorilo, da Andrassy odloži posel ministra cesarjeve hiše. Od druge strani pa se je čulo, da Ruska ni pri volji dovoliti colninske pogodbe.

Mariborski mestni svet je bil 25. t. m. vsled zadnjič omenjenega prepira med županom in svetovalci od deželne vlade graške razpuščen.

V Trstu so snovali, kakor smo že poročali, novo slovensko društvo. Da-si bi vladi moralo biti tako društvo po volji, ker bi bilo nekako protitežje proti nameram lahonov, ki vedno škilijo čez morje proti zedinjeni Italiji, se vendar poroča, da vlada ne misli potrditi pravil novega društva.

Baron Rodić ostane na višjo željo dalmatinski ces. namestnik.

Na Ogerskem so razmere skoro še bolj žalostne, kakor pri nas. Denarni minister je v vednih zadregah in nima upanja, da bi bil budget v pravem času dovoljen. Še „Pest. Lloyd“ piše, da bodo v zboru kmalo prišle velike spremembe. A te spremembe bi utegnile imeti tudi še druge posledke, kakor samo drugo ministerstvo. Nezadovoljnost z madjarsko vlado na sedmograškem je neki že tako velika, da vsi tamošnji narodi, Madjari, Sikulci in Rumunci bodo zahtevali lastni deželni zbor.

Vnanje države.

V nemškem zboru je Bismarck zopet govoril zoper vsakdanjo plačo poslancev. Misli namreč, da plačani poslanci nalaš počasi delajo, da dalj časa dobivajo diete; a ravno narobe se godi. Ker poslanci ne dobivajo nobene plače, zato jih strašno veliko od sej izostaja in zbor mnogokrat ne more sklepati. — Grofu Arnimu se je dovolilo, da se sme, kadar ga je volja, zopet prosto sprehajati.

Laška zbornica je s 236 glasovi Biancheria volila za predsednika; nasprotni kandidat Depretis je dobil 172 glasov.

Na Španjskem je vse pri starem; republikanci počivajo in se tolažijo s tem, da bo Serrano, kadar bodo novinci oboroženi, sam prevzel poveljstvo severne armade ter vojsko končal. To se je že velikokrat obetalo, pa še ne izvršilo. Ko bi se pa tudi izvršilo, bode vstal nov hud boj, kterega bode Serrano sam kriv, če misli res po premaganju Karlistov sklicati Kortese, da določijo vstavo. Pa skoro to ni verjetno, ker Serrano sam dobro ve, da njegova oblast in veljava na Španjskem bode le toliko časa trpela, dokler trpi vojska s Karlisti.

Ruski car zaradi bolehnosti ostane še nekaj časa v Livadiji ter se še le meseca decembra povrne v Petrograd. Carica pa ne gre v Nizzo ali Cannes ampak v San Remo, kjer ostane toliko časa, da se čisto ozdravi. — Profesor Cyon, pri katerem so dijaki najprvo začeli ropotati, je dobil 6mesečen odpust, kterega bode preživel v vnanjih deželah.

Anglija. Anglikanski nadškof ni krščen. Iz Londona se poroča, da se tam pripravlja veliko pohujšanje, ktero more imeti za anglikansko cerkev jako neprijetne posledke. Angleški ritualisti trdijo namreč, da prvostolnik ali primas anglikanske cerkve, nadškof Tait, ni krščen poleg predpisov kanoniških in da so tedaj neveljavni vsi njegovi cerkveni čini, ktere je za svojega vladarstva, ali škofovstva vredil ali sam izvršil! — „Čeh“ kteri v l. 266 to pripoveduje, ima iz Londona tudi dopis o nenavadnem prizoru ali prigodku v cerkvi: kapela Sionska v Nothinghamu je bila minulo nedeljo pozorišče prigodka, kakoršen se hvala Bogu malokdaj pripeti. Nekaj farnih družnikov ni bilo zadovoljnih z volitvijo novega duhovna in namenili so se leti kljubovati mu, kar bodo mogli. Ko je novi duhovnik v nedeljo dopoldne opravljal službo božjo, protestovali so nedovoljneži po načinu mestu neprimernem in nedostojnem. Ali duhoven se ne da motiti in opravlja službo božjo dalje, odmenili so se toraj protivniki njegovi poskusiti jo drugače. K večernicam so se sošli bolj zgodaj in pripeljali seboj drugega duhovna, kteri je bil njim po volji, na kazateljuico ali prižnico. Temu nasproti namenili se pa tudi duhoven, kteri je pozneje prišel, opravljal službo božjo. Reče spévati koral; stranka protivna zapoje koral drugi. Jel je potem brati psalme, kdor je uni imel pridigo. Po tem takem so poslušali eni psalme, eni pridigo, kakor so držali s tem ali unim duhovnom. Ko je jela peti ena stranka pesem, zapela je una nalašč drugo. In tako se je godilo ves čas službe božje, in to vpricho policije, ktera je celo mirno čudila se temu malodostojnemu prigodku, ali ker se z nobene strani ni storila nobena sila, ni mogla straža vmes, da bi bila branila. — Morebiti je pa ravno tu vmes roka božja na Angleškem sedaj, ko se mnogi zavedajo in vračajo v naročje prave cerkve katoliške, ter prepusti, da se meša jim

spred oči, se oddaji ter zapre za menoj duri, skozi ktere sem bil ravno vstopil. Začuden pogledujem okrog sebe. Bil sem v krasni sobani, ktere tla so pregrnjena z mehkiimi preprogami. Iz dragega lesa umetno narejeni pisalniki, mehko napolnjeni stoli in divani, zlate ure kinčajo sobano in razne slike iz prirode, na videz od imenitnih mojstrov, dajo sklepati o bogastvu stanovalcev te hiše. Postelje z bolnikom zastonj iščejo moje oči. Kot priklenjen stojim še na tistem mestu, kjer se mi je odvezla obveza spred oči. Nisem vedel, kaj naj bi mislil ali rekel.

Zdaj se vzdigne s starinske naslonjače, ki je bila v zadnjem kotu sobane, plemenit gospod, cvetoč in zdrav, še v polni moški moči, da-si so kazale sivkaste spod črnih las skrivno blisketajoče oči prehod v večjo starost. Gospod, kterega še nisem nikoli videl, me prijazno pozdravi in prosi, da bi se vsedel na primaknjeni stol. Jaz mu naznam: „Poklicali so me k umirajočemu, vidim pa, da je tu zmeta ali pa mistifikacija; kajti vi, gospod! ste pač nedvomno prav zdravi, če me ne varajo oči.“

„Kaj pa da, častiti gospod, mojemu telesnemu zdravju nič ne manjka“ — odgovori

gospod z bolestnim smehljanjem — „vendar-le moram v eni uri umreti, zato vas nujno prosim, da bi me pripravili na krščansko smrt.“

„Kako naj to razumem?“ vprašam jaz. „Vi ste vsi zdravi in močni, kakor sami pravite, in boste ipak čez eno uro umrli?“

Neznani gospod odgovori mirno: „Da vam kratko povem, častiti gospod, opazim, da sem ud tajne družbe in da sem povzdignjen k eni najvišjih stopinj, ker so vedeli ceniti moj vpliv v državi in družbi, kakor tudi mojo odločnost v izpeljavi težkih podvzetij in znali dobro porabiti moje moči in mojo veljavo. Dragovoljno in drzno sem služil 28 let nameram naše skrivne družbe. Ko me nedavno zadene vadjla, da bi umoril visokopostavljenega, obče spoštovanega, jako vrednega in pobožnega prelata, branil sem se odločno izvršiti to povelje, ako-ravno vedé, da zapadem smrti zbog tega upora po naših strogih zakonih. Sodba je izrečena: še v tej noči moram umreti. — Pri moji sprejembi v tajno družbo moral bi bil priseči, da ne bom pozval niti v življenji niti pred smrtjo v duhovno pomoč kakega mašnika, vendar sem se odločno branil te prisege in ker so me sicer mogli hasnjivo porabiti, odstopili so od svoje

zahteve ter zadostili moji želji zaradi duhovnika. Da bi se vsak sum odvrnil, ste vi poklicani, kot v tukajšnjih okoliščinah manj več svecenik.“

Radoveden vprašam: „Kake smrti boste pa umrli?“

Tajni društvenik odgovori: „Reč je prav priprosta; porinili bodo velike železne vilice tako skozi spodnji del vratu, blizo sklepne kosti, da oba roglja prebodeta glavni žili. Smrt koj nastopi, kaka zevajoča rana se niti ne pozna. Jaz sam sem več kot 50 neljubih ali besedolomnih ljudi na tak način spravil iz sveta ali videl umreti. Pritožbe o tej sodbi ni; in če bi kdo hotel ubežati, ne bi se mu posrečilo, ker skrivne vezi naše družbe se razprostirajo po celem svetu. — Zdaj pa vas prosim, častiti gospod, da bi poslušali spoved mojega življenja. Dolgo bo trpela, ker je oskrnjena moja vest s krvjo, z bogoskrunosti in z mnogimi drugimi ostudnostmi. Le še eno uro imam časa!“ — pristavi potegnivši zlato z briljanti okinčano uro iz žepa. „Ne oprezujva se!“

(Dalje prih.)

v razmerah cerkvenih, da tim lože in bolje ugledajo in spoznajo luč in blagost pravega kraljestva božjega.

Iz Amerike se poroča, da upora v Buenos-Ajrosu je konec.

Izvirni dopisi.

V Ljubljani, 27. novembra. V št. 54 mladočeskega nemškega tednika „Nation“ nahajamo nek dopis iz slovenskih dežel, čigar namen je podučiti javno mnenje o nas Slovencih ali bolje rečeno, o mladoslovenskih zastopnikih v državnem zboru, ki se raji puste psovati „divjake“, kakor da bi se pridružili hypercentralistični, ali pa celo reakcionarni stranki. Dopisnik si domišlja, da ti poslanci bodo kali prihodnje avstrijsko-slovanske napredne stranke, ki bode obsegala vse slovanske narode v Avstriji in mirno z drugimi narodi in strankami tekmovala za najzlahnejše dobrote človeštva. Kdor bode po tem dopisu hotel spoznavati razmere po Slovenskem ali soditi veljavo mladoslovenskih poslancev, se bo hudo opekel.

Dr. Razlag je bil pač na Notranjskem izvoljen z veliko večino glasov, a ko bi danes zopet prišlo do volitve, jako dvomimo, če bi se še kdo zanj zmenil. Dr. Vošnjak je prišel v državni zbor le s pomočjo nemčurskih volilcev in o Pfeiferju trditii, da je kali prihodnje avstrijsko-slovansko napredne stranke, bilo bi res abotno.

Še bolj smešno in prav nerazumljivo je, kar dopisnik čenča o „heimische extreme Parteien, welche sich von einem Thierazte kommandiren lassen.“ Ljubljanski „Tagblatt“ in drugi nemčurski listi in lističi, ki se namesto dokazov poslužujejo psov, hoteli so narodno slovensko smešiti z očitanjem, da se da voditi od živinskega zdravnika. Vsak pravi Slovenec pa mora s ponosom ozirati se na dr. Bleiweisa, ki je po svojih „Novicah“ budil in gojil narodno zavest slovensko, ko jih je mnogo, ki se dandanes ponašajo, s svojo narodnostjo, še dremalo. Vsak pametni človek tudi vé, da doktorat dr. Bleiweisa pred občinstvom ravno toliko velja, kakor n. pr. doktorat dr. Razlaga, če je opravljal službo živinskega zdravnika, je s tem slovenskemu ljudstvu tudi materijelno gotovo več koristil, kakor pa kakšen jezičen doktor, ki s svojimi računi ljudstvo žuli in dere.

Dalje dopisnik pripoveduje o reakcionarni stranki, ki se je sprijaznila in zedinila z nekaterimi radikalnimi osebami. To dosedaj še ni res, imamo pa upanje, da se bode zgodilo. Ta stavek pa ob enem priča, da dopisnik mladočeskega lista je privrženec tiste stranke, katero zastopa dr. Razlag, ki se čedalje bolj oddaljuje od narodne stranke, ter se približuje centralistični ustavoverski stranki dunajski. Dopisnik si domišlja, da ta stranka je mnogobrojna, pa ne še organizirana. Dr. Razlag naj le poskuša organizirati jo in prepričal se bode, da bode ostal samec in vodnik brez stranke, kakor je imel priliko prepričati se že večkrat v deželnem zboru kranjskem, kjer je za svoje predloge vstajal in glasoval sam. Če primerjamo domišljije, ktere dr. Razlag sam o sebi ima s tem, kar se v omenjenem dopisu nahaja o njegovih stranki, če dalje primerjamo dr. Razlagov lanski govor v državnem zboru o vstanovljenju vseučilišča v Ljubljani s slovenskim in ilirskim učnim jezikom s tem, kar ravno o tej reči stoji v omenjenem članku in kar „Nation“ ponavlja v nekem dopisu iz Dunaja, če pomislimo, kako se dr. Razlag pri vsaki priliki prizadeva slovensko mladež pridobiti na svojo stran, kar se namerava tudi v omenjenem članku, ne bo-

demo se motili, če rečemo, da ta čudni dopis v „Nation“ je od dr. Razlaga pisan ali pa vsaj navdihnut. To priča tudi ves dopis sam, ki je ravno tako zmeden, nejasen in neodločen, kakor Razlagova politika. Ko bi dopis prišel od stranke, ki se imenuje „mladoslovenska“, bi se nanj ozirali, dr. Razlag pa je za nas že odmrli, in kar počenja, nas nič več ne briga. Le škoda za trud, s katerim skuša opravičevati svojo stranko — t. j. sebe — v slaboglasnem českem listu, ker to njegove veljave med Slovenci ne bo čisto nič povzdignilo, in pravih naših rodoljubov čisto nič ne spodkopalo.

Iz Notiča, 26. novembra. (Strašno hudodelstvo) se je v saboto, t. j. 21. novembra tukaj zgodilo. Neki človek, kateri je imel lov v najemu, je po noči čakal zajca, pa neki sovražnik ga je brž ko ne zavratno napadel in mu prebil čepinjo, da je revež drugi dan umrl. Žalostno je, da se taka hudodelstva tako zelo množijo, še žalostnejši pa, da se taki hudodelniki tako slabo zasledujejo. Naznanilo se je to hudodelstvo, pa nihče ni prišel gledat, dokler se je še sled poznal, dokler bi bil sumljivi človek v prvem trenutku morda obstal svojo hudobijo. Naznanilo se je zvečer ustmeno, da pobiti je že umrl, in zopet drugi dan pismeno, da naj seta reč preiše, pa celi dan ni bilo nikogar blizu. Še le v torek pridejo iz Ljubljane preiskovat mrtvega. To se objavlja zato, ker so se žandarji neki hudovali, zakaj se jim to ni naznanilo. Ni čuda, rečem še enkrat, da se hudodelstva množijo pri tako mali skrbi.

Z Dunaja, 26. nov. Omenili ste že interpelacije, katero je stavil grof Barbo do ministerstva zarad dogodbe v Dobručah, kjer se je vladni tajnik vitez Vesteneck tako nespodobno obnašal. To interpelacijo so podpisali vsi poslanci konservativne stranke, izmed slovenskih le Razlag in Pfeiffer ne. Ker dunajski listi niso objavili prave interpelacije, kakor je bila res stavljena, vam tu pošljem jo od besede do besede. Glasi se:

„Pri uradni razdelitvi podpore, katero je sl. državni zbor dovolil za tiste, ki so bili 19. julija p. l. po elementarni nezgodi poškodovani, je 3. junija t. l. v Dobručah na Kranjskem posestnika, ki se je kot oškodovan tudi za podporo oglasil, nazoči c. kr. okrajni komisar ga odpravi rekoč, da že zato ne dobi podpore, ker je pri minli volitvi državnega poslanca dal svoj glas vladni nevšečnemu kandidatu, drugemu posestniku pa, ki je bil priča tega prizora in se drznil reči, da so volitve proste in da ima vsak pravico, svoj glas dati možu svojega zaupanja, je c. k. komisar celó z zaporom žugal. — Lahko razumljiva razdraženost, katero je vzbudilo to protipostavno vedenje c. k. uradnika med ljudstvom, je dala interpelacija, ktera je bila stavljena v seji deželnega zbora kranjskega 30. sept. t. l. načelniku c. k. deželne vlade. Ker pa na to ni bilo nobenega odgovora in je c. k. deželna vlada v Ljubljani istega uradnika, ki se je tako grdega zaničevanja volilne prostosti krivega storil, pri ravno zdaj vršilih se volitvah za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani zopet za načelnika dotične volilne komisije imenovala, stavijo podpisani do Nj. ekselence gospoda ministra notranjih zadev vprašanje: Ali Nj. ekselence vé za to po javnih listih in po interpelaciji v kranjskem deželnem zboru po najširjih krogih znano dogodbo, in po kakih naredbah misli ona pomiriti nas zarad tega, da se tako prostosti volitev nevarno ravnanje več godilo ne bo?“

Domače novice.

Ljubljana, 28. novembra.

(Volka v podobi protesta) so tisti učitelji, ki so bili nazoči pri deželni učiteljski konferenci, zoper dr. Zarnika že spustili v „Schulztg.“ Zopet jasen dokaz, kaj se iz nekterih naših učiteljev vse lahko stori. To so vam res moške!

(„Tagblatt“) zopet pljuje za grofom Barbom zavoljo interpelacije v državnem zboru, češ, da ne zna družega nego interpelirati. Mi pa pravimo, da je pri sedanjih okoliščinah interpeliranje edina reč, s katero morejo naši poslanci pokazati, da zastopajo blagor svojih volilcev. Kedar bo čas vgođen, bodo že še kaj družega storili. Divjanje „Tagblatta“ in nekterih dunajskih listov njegove vrste zavoljo interpelacije pa nam je zopet le dokaz, da so naši poslanci pravo zadeli.

(Za revna dekleta), ki so se l. 1874 omožila, je razpisana Friderik pl. Weitenhiller-jeva dobrotna ustanova z 58 gld. 80 kr. Prosilke naj svoje prošnje do konca tega leta oddajo pri deželni vladni kranjski.

(Umrli) je 24. t. m. gospod Matevž Jeretina, poštni oficijal, ki bi bil moral zavoljo narodnosti svoje iti v prognanstvo.

(Program velike besede) na korist gosp. F. Tovačovskega, ktera bo drevi v čitalnični restavraciji: 1. Tovačovsky — „Rože“ — moški zbor s četverospedom. 2. Engelsburg — „V tujini“, moški zbor. 3. Otto — „Devi“ — četverosped. 4. Dr. Ipavec — „Večerna“, moški zbor s baritonsolo. 5. Tovačovsky — „Straža na Višehradu“, veliki moški zbor. — Po četrti točki pevskega programa bo loterija, za katero so čč. domorodne dame in gospodje brezplačno darovali dobitke. Začetek 1/8. uri zvečer. Vstopnina 15. kr. za osebo, neomejenje posebne radodarnosti.

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V ljubljanski škofiji: Č. g. Martin Končnik, duh. pom. v Cerknici, je prestavljen v Stari trg pri Ložu, v Cerknico pride Anton Korbič iz Postojne, in v Postojno Leopold Zaletel nopoulosvečen. Č. g. Janez Vesel, duh. pom. v Starem trgu pri Ložu, je dobil faro Trnje (Grossdorn); č. g. Jarc Fr. gre iz Dola v Leskovec; in č. g. Rozman Fr., novoposvečen, v Semič.

V lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Mikuž je postal stolni dekan v Brežicah; in č. g. Jože Kolarič provizor v Razborju. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Ferd. Jan za I. kv. Križu pri Slatini; Anton Slatinšek za I. v Trbovlje; Miha Šumar v št.-Janž na dravskem polji; in Jože Sovič na Pako.

— V Pragi je pri Nikolaju in Knajsu v Karlinu prišla te dni na svetlo: „Nauka o plovani (plavanja)“, spisal J. Vesely, bivši načelnik Sokola ljubljanskega.

— Tri ladije so se te dni vsled viharja razbile na kalabreškem obrežju, ena laška, ena ameriška in pa avstrijska vojna ladija „Saida“. Z laško so se potopili tudi vsi mornarji, na ameriški so se rešili le kapitan in 2 mornarja, z avstrijske pa se je potopil le mornar Smirčić, vsi drugi so se srečno oteli.

— Prerok. Znani doktor Argens je pravil necega dne kralju Frideriku II., da pozna duhovna, ki zna v resnici prerokovati. „Rad bi ga poznal“, pravi kralj ter reče preroka poklicati; zapove pa tudi, naj se za stražnika pred njegovo sobo postavi človek,

kterega so imeli drugi dan obesiti. Duhoven pride. „Vi znate prerokovati“, pravi kralj. „Povejte tedaj, kako dolgo bo ta-le vojak živ?“ Duhoven si ogleda natančno vojaka, potem pa pravi: „Ta človek bo umrl v visoki starosti.“ Smeje se pravi kralj: „Veste, gospod prerok, da bo ta človek jutri obešen?“ A duhovnik ostane pri svoji besedi. Jutro, ko je imel obešen biti vojak, se je zaznalo. Že je stal nesrečnik pri vislicah. Kar se pripelje memo lepa kočija; vojvodinja Brunšviška namreč in princezinja Amalija hoteli ste obiskati kralja, svojega brata. „Čakajte! Kaj imate? vpraša visoka gospa. „Ta vojak ima zaradi tega, ker je od vojaščine ušel, obešen biti.“ „Počakajte malo, da dobite drugo povelje, jaz grem k kralju. Princezinja pride v Potsdam; z bratovsko ljubeznijo jo sprejme kralj. „Predno več govomo“, pravi princezinja, „dovolite nam prošnjo, brat! Lahko nama jo spolnite, ako vas je volja.“ Kralj obljubi spolnitev in princezinja prosi, naj odpusti vojaku, kterega hočejo ravno obesti. „Kaj ga še niso?“ vpraša začuden kralj; hudodelniku pa podari življenje in bogato obdaruje preroškega duhovnika. —

Poslano.

Nekterim delničarjem banke „Slovenije“, ki so se obrnili do mene zaradi doplačila na delnice, odgovarjam javno, ker mi pomanjkuje časa, odgovoriti vsacemu posebej, naslednje:

a) Čas za doplačilo prve polovice ($7\frac{1}{2}\%$) sicer še ni potekel (vide „Gospodar“, „Novice“ i. dr.), a jaz mislim, da ako je veljal kje prigovor: „kdor dá hitro, dá dvojno“, je gotovo tukaj, kajti denar je glavna reč, da se zgubljeno zaupanje zopet pridobi.

b) Gledé poročstva za doplačilo, mislim, da ni treba boljšega, nego je sedanje ravnanje.

V Ljubljani 26. novembra 1874.

Jan. Jereb.

Listnica vredništva.

G. H. iz Dolenjskega: Že zadnjič smo povedali, da o Štremarjevih groših nočemo nič več opomniti. Uzroki, s kterimi Vi opravičujete prosilce za državno podporo, so resnični in žalostno je, da res veliko duhovnikov živi v hudem pomanjkanju. Zato pa tudi mi nismo zoper duhovniško podporo, ampak le zoper način, kako se državna podpora daje. Štremar namreč te podpore ne daje iz državne blagajnice, ampak kot posojilo verskemu zakladu, ki bo moral državi to vrniti. Tudi se prezirajo škofijstva, ktera pa imajo o verskem zakladu določevati in vlada gleda najbolj na take prosilce, ki so njej po volji, ne pa na to, ali oni tudi v duhovskem oziru spolnujejo svoje dolžnosti. Ne zamerite tedaj, da Vašega dopisa ne objavimo; če boste blagovolili o kteri drugi reči nam pisati, Vam bomo vselej z velikim veseljem postregli ter Vam za vsako novico iz srca hvaležni, kakor Vam tudi Vašega dosedanjega vedenja nikakor ne očitamo.

G. spisatelj kratke zgodovine orgel v Gorici: Dotični podlistek smo natisnili meseca avgusta. Ker smo Vaš naslov založili, Vam moramo to naznaniti v javni listnici.

Umrli so:

23. nov. Anton Stepic, ubožec, 60 l., za oslavljenjem.

24. nov. Leopold Gerbac, otrok šolskega sluga, 10 dni, za notranjo božastjo. — Matevž Jeretina, poštni oficijal, 38 l., za pljučno sušico.

25. nov. Janez Lavše, čevljar, 28 l., — in Marija Drazil, gostačeva hči, 30 l., oba za pljučno sušico. — Marija Sihel, šivilja, 22 l., za mrzlico. — Andrej Jamnik, krojačev otrok, 5 l., za vnetjem vratu.

26. nov. Anton Juvan, delavec, 56 l., za prsno vodenico. — Jože Košmerl, poštni administrator, 38 l., za prisadom.

Eksekutivne dražbe.

3. decem. 2. Simon Kotnik-ovo z Vrha (866 gl.) v Ložu.

4. decem. 3. Pet. Šajn-ovo iz Knježaka (1100 gl.) v Bistrici. — 3. Jan. Umek-ov vinogr. v Drči. — 3. Jan. Meglič-ovo iz Arkiča obe v Ratečah. — 2. Jože Mandelc-ovo iz Zagorice (3508 gl.) v Radolci. — 2. Jernej Zotler-jevo iz Senožeč (1709 gl.) v Senožečah. — 2. Franca Vilar-jevo iz Podob (1760 gl.) v Ložu.

5. decem. 3. J. Tekavč-ovo iz Osredka (1240 gl.), — 3. Mat. Lunder-ovo iz Kruča (3030 gl.), obe v Vel. Laščah. — 2. France Poznik-ovo iz Kroke (3780 gl.) v Radolci. — 2. Peter Jamnik-ovo iz Godišča (3325 gl.) v Loki.

Telegrafne denarne cene

27. novembra.

Papirna renta 69.85. — Srebrna renta 74.45. — 1860letno državno posojilo 109.25. — Bankine akcije 997 — Kreditne akcije 233.75. — London 110.55. — Srebro 105.25. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.91.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	Mernik						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa
v Ljubljani	2.50	1.65	1.40	1.00	1.40	1.45	1.50
v Kranji	2.55	1.70	—	1.00	—	—	1.40
v Loki	2.80	1.85	—	1.10	—	2.50	2.10
v Novomestu	2.65	1.80	1.85	0.95	1.70	1.80	2.00
v Sodražici	2.80	—	1.80	1.10	2.00	—	1.80
v Mariboru	2.40	1.75	1.65	1.15	1.80	1.55	1.95
v Ptuj	2.25	1.75	1.50	0.95	1.38	1.15	1.50
v Celju	2.30	2.00	1.40	1.15	1.75	1.60	1.60
v Celovcu	2.25	2.20	1.65	1.15	1.50	—	—
v Trstu	2.40	1.80	1.60	1.00	1.70	—	—
v Zagrebu	2.00	1.60	1.40	—	1.50	—	—
v Sisku	—	—	—	—	—	—	—
v Varazdinu	2.10	1.50	1.36	—	1.35	0.95	1.20
na Dunaju	2.50	2.00	1.75	1.20	1.60	—	—
v Peštu	2.45	1.85	1.50	1.08	1.90	—	—
v Pragi	2.85	2.30	1.95	1.46	—	—	—
v Gradcu	2.50	2.05	1.65	1.15	2.00	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.54	0.50	—	0.50	0.50	—	—	—
Špeha „	0.45	—	—	—	0.36	0.40	0.48	0.36
Leče mernik	2.90	2.40	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.30	1.15	—	1.00	1.10	1.05	1.00	0.80
Fižola „	2.90	2.40	—	—	2.40	—	—	—
Sena cent	1.25	1.20	1.40	1.25	—	—	1.20	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	22.0	22.0	—	—	—	—	—	—
Govedinefant	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.27	0.30	—	—	—	0.32	0.30	0.32
Jaje za 10 kr.	2 1/2	4	—	5	4	—	—	—

V Trstu: Olje slabše po 24—26, najbolje do 43—45 gl., sladkor 20—21 gl., kava Rio 49—58. Java po 62—63 gl., rajč 9—12 gl. cent. Petrolej od 8 1/4—9 gold. cent v sodčkah.

*odpisani priporočila p. i. občinstvu, zlasti visokocastiti duhovščini svojo zalogo

voščenih sveč

in voščenih svečkov (Wachsstöckel)

ter si bode prizadeval postreči z dobrim blagom in najnižjo ceno. Naročila iz vnanjih krajev se hitro in po volji gospodov naročnikov izvršujejo.

Oroslav Dolencec,

svečar v Ljubljani

(64—1) v glediščnih ulicah hš. št. 40.

Jurij Dornik-ova

zaloga olja

v Trstu.

Pošilja se s poštnim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštnino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—43)

Najlepši, najcenejši iz železa vlti

spominjki (monumenti),

krizi za altarje in veliki krizi za pokopališča,

izgotovl. eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi e. k. priv. z železa vltite podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—38)

V And. Schreyer-jevi

prodajalnici železnega in galanterijskega blaga in otročjih igrač v špitalskih ulicah je razen vseh sort železa v palicah vedno velika zaloga sledečih reči:

Kotli iz kotelovine (kufra), graško delo, se dajo vzdati.

Kotli iz železa vlti, držé 20 do 100 bokalov; se dajo vzdati.

Vratca in raznji za-nje.

Ognjišča za prihranjenje kurjave (Sparherde), iz kositarja ali vltitega železa.

Posode za kuho iz vltitega železa, belo ali z jeklenim kositarjem zacinjene.

Kozice (pouze) in vse sorte kuhinjskega orodja. Lampe za petrolej, svečniki, možnarji in gladniki (Bügeleisen).

Noži in vilice, štajarski in angleški izdelki.

Zlice in zajemalnice (schiffe), iz kitajskega srebra, pakfonga, in z železom zacinjene.

Britve in škarje, prave angleške.

Nožiči za peresa, angleški, z 1 do 20 klin.

Albumi, listnice, smodčnice, tovske in popotne torbice in denarnice.

Podobe svetnikov za molitvene bukvice in v okvirih.

Rožni venci (patanoštri), križci in svetinje.

Posebno lepi nagrobni križi, krasno pozlačeni, od 6 do 50 gl.

Kositar za strehe, črni in pocinjeni železni kositar.

Mlinske žage iz angleškega vltitega jekla.

Tesarske in mizarske žage.

Vsake sorte pile in praskalnice, kline za oble, vzdigači in vse drugo enako orodje za mizarje in tesarje.

Ključavnice za sobna vrata, za omare in skrinje itd. z vsem, kar gre zraven.

Ključke, vezila in zapahi.

Lopate, krampi, matike, sekire, gnojne vile, coklje.

Velika zaloga cvekov iz drota in žebeljev, žebic, zapetnikov, sravbov.

Ža sv. Miklavža in božič:

Največa zaloga otroških igrač od 2 kr. do 20 gl. na zbir, prodaja se na drobno, pa tudi na debelo trgovcem in kramarjem.

Naročila se izvršujejo po železnici, ali pa po poštnem povzetju, za dobro blago se daje poročstvo.

S poštovanjem

(49—7) Andrej Schreyer.